

Sygn. akt III CSK 270/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. sp. z o.o. w K.

przeciwko D. sp. z o.o. w S. powstałej w wyniku przekształcenia Firmy Handlowo-Usługowej D. R. T. sp.j. w S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 27 czerwca 2013 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 25 stycznia 2012 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Strona powodowa – P. S.A. w K., aktualnie po przekształceniu – M. spółka z o.o. w K., domagała się zasądzenia od strony pozwanej - Firmy Handlowo Usługowej D. R. T. spółki jawnej w S. (przekształconej następnie w D. spółkę z o.o. w S.) kwoty 766.630,03 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu tytułem zwrotu pobranych przez pozwanego od powoda opłat innych, niż marża handlowa (717.956 zł), tytułem zapłaty należności za dostarczony pozwanemu towar (36.306,66 zł) oraz odsetek za zwłokę w zapłacie faktur (12.367,37 zł).

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 15.02.2011 r., zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 727.917,84 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu, oddalając powództwo w pozostałej części. Na skutek apelacji pozwanego, Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 24.05.2011 r. uchylił zaskarżony wyrok w części uwzględniającej powództwo i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 23 września 2011 r., zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 18.477,76 zł z odsetkami ustawowymi od kwot częściowych wskazanych w sentencji wyroku, zaś w pozostałej części powództwo oddalił.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód dostarczał sprzęt komputerowy do sieci sklepów, należących do pozwanego. W dniu 2 stycznia 2007 r. strony zawarły porozumienie dotyczące warunków współpracy handlowej, przewidujące, że pozwany w okresie od dnia 2 stycznia 2007 roku do dnia 31 grudnia 2007 roku, wystawi we wszystkich punktach sprzedaży towary powoda, zobowiązując się do promowania tych towarów przez ich eksponowanie na regałach wystawienniczych. Strony ustaliły rabat w postaci premii od sprzedaży towaru na poziomie 5 % wartości netto obrotów, osiągniętych w danym okresie przez strony, liczonej na podstawie wartości faktur VAT z uwzględnieniem korekt. Wypłata premii miała następować po zakończeniu każdego miesiąca, na podstawie faktury, wystawionej przez pozwanego po uzgodnieniu jej wartości z powodem. Według dalszych ustaleń Sądu pierwszej instancji, poczynionych na podstawie zeznań świadków J. M. i P. G. oraz korespondencji elektronicznej stron, przed dostawą towaru, pracownicy stron, drogą mailową lub telefonicznie, uzgadniali cenę konkretnego

sprzętu. Powód w wystawianych fakturach VAT za dostarczany towar, zawyżał cenę towaru o pięć procent, w stosunku do wcześniej uzgodnionej i taką też, zawyżoną cenę, płacił pozwany. Następnie pozwany odzyskiwał nadpłaconą kwotę w formie opisanych wyżej premii.

W tym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy uwzględnił jedynie roszczenie powoda o zapłatę należności za dostarczony przez powoda sprzęt komputerowy (9.993,09 zł.) i odsetki za opóźnienie pozwanego w zapłacie faktur (8.484,67 zł). Oddalił natomiast roszczenie w pozostałej części, nie dopatrując się w działaniu pozwanego znamion, zarzucanego przez powoda, czynu nieuczciwej konkurencji, polegającego na pobieraniu od powoda, za przyjęcie towaru do sprzedaży, opłat innych, niż marża handlowa (art. 15 ustęp 1 punkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 roku o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji – tj. Dz. U. 2003, nr 153, poz. 1503 ze zmianami - dalej jako z.n.k.) .

Po rozpoznaniu apelacji powoda, zaskarżającego wyrok w części oddalającej powództwo co do kwoty 705.558 zł i zarzucającego naruszenie art. 386 § 6 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., błąd w ustaleniach faktycznych i naruszenie przepisu art.15 ust 1 punkt 4 ustawy o z.n.k., Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 25 stycznia 2012 r., oddalił apelację, stwierdzając, że zaoferowany przez powoda materiał dowodowy nie wykazał, że pozwany dopuścił się czynu nieuczciwej konkurencji, albowiem sam fakt zastrzeżenia, w porozumieniu handlowym stron, rabatu w formie premii, nie stanowi takiego czynu. Wypłata premii po sprzedaży towaru nie daje podstaw do przyjęcia, że rabat ten stanowił opłatę za wprowadzenie towaru, dostarczanego przez powoda, do obrotu czy też utrudniał dostęp do rynku. Wprawdzie powód zasadnie zarzucił dokonanie przez Sąd Okręgowy błędnej oceny zeznań świadków J. M. i P. G. i bezpodstawne uznanie ich za wiarygodne, ale to uchybienie procesowe Sądu pierwszej instancji nie miało, zdaniem Sądu Apelacyjnego, znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

W skardze kasacyjnej powód, zaskarżając wyrok w całości, wniósł o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda 705.557,38 zł z ustawowymi odsetkami od kwot wskazanych w skardze i kosztów postępowania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku

i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. Zarzucił naruszenie art. 15 ust 1 punkt 4 ustawy o z.n.k. przez błędną wykładnię i przyjęcie, że pobieranie przez pozwanego od powoda, ustalonego w porozumieniu handlowym z dnia 2 stycznia 2007 roku, rabatu w postaci premii od sprzedaży, nie stanowi czynu nieuczciwej konkurencji, stypizowanego w tym przepisie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda jest uzasadniona. Z uwagi na podniesiony przez skarżącego, zarzut naruszenia prawa materialnego, miarodajne dla oceny prawidłowości zastosowania przez Sąd wskazanego przepisu prawa są ustalenia faktyczne Sądu drugiej instancji. Zwrócić należy uwagę, że w obowiązującym modelu apelacji pełnej, Sąd drugiej instancji ma obowiązek samodzielnie ocenić zgromadzone w sprawie dowody i w oparciu o ten materiał, dokonać własnych, jednoznacznych i stabilnych ustaleń faktycznych oraz subsumcji stanu faktycznego do właściwej normy prawa materialnego (por. uchwała składu 7 Sędziów SN z dnia 31 stycznia 2008 roku, III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz.55). Jeżeli sąd odwoławczy w całości aprobuje ocenę dowodów i ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, wystarczające jest wskazanie, że ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji podziela i uznaje za własne.

W rozpoznawanej sprawie, Sąd drugiej instancji nie poczynił własnych ustaleń faktycznych, ograniczył się jedynie do przytoczenia w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, bez zaznaczenia, czy i w jakim zakresie je akceptuje. Jednocześnie Sąd Apelacyjny zdyskwalifikował, jako niewiarygodne, zeznania świadków J. M. i P. G., dzieląc, sformułowany w apelacji powoda, zarzut błędnej ich oceny przez Sąd pierwszej instancji. Tymczasem to w oparciu o te zeznania, Sąd Okręgowy, dając wiarę świadkom, poczynił kluczowe w sprawie ustalenie faktyczne, rzutujące na treść rozstrzygnięcia, dotyczące specyficznych zasad współpracy handlowej stron, pobierania przez powoda zawyżonych o pięć procent, w stosunku do wcześniej uzgodnionych, cen za dostarczany pozwanemu sprzęt komputerowy i odbierania

następnie przez pozwanego „nadpłaconej nadwyżki” ceny w postaci premii od sprzedaży, wskazanej w porozumieniu z dnia 2 stycznia 2007 roku.

W oparciu o te dowody, Sąd Okręgowy przyjął, że premia, stanowiła w istocie, zwrot wcześniej nadpłaconej przez pozwanego ceny, dostarczanego przez powoda, sprzętu komputerowego i w związku z tym nie miała charakteru innej, niż marża handlowa, opłaty, pobieranej przez pozwanego za przyjęcie towaru do sprzedaży, co skutkowało oceną Sądu pierwszej instancji, że pozwany nie dopuścił się zarzucanego mu czynu nieuczciwej konkurencji i w konsekwencji oddaleniem powództwa w tej części.

W uzasadnieniu wyroku Sąd drugiej instancji, nie poszerzając wątku błędnej oceny dowodów przez Sąd Okręgowy, stwierdził jedynie, że nie miała ona wpływu na treść rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego. W związku tym stwierdzić należy, że w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie ma, jak to już wyżej podniesiono, własnych ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji, które uzasadniałyby przyjętą koncepcję końcowego rozstrzygnięcia. W myśl zaś utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, taka sytuacja, będąc określonym stanem procesowym, nie musi mieć charakteru stawianego przez skarżącego w skardze kasacyjnej, zarzutu i może wynikać także z własnej oceny Sądu kasacyjnego, co do możliwości merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z 18 września 1997 r., I CKN 229/97, z 26 maja 1998 r., III CRN 516/97, z 2 grudnia 1999 r., I CKN 954/98, z 13 czerwca 2000 r., V CKN 69/00, z 28 lutego 2002 r., III CKN 547/00 oraz z 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01, a także z 26 listopada 1999 r., III CKN 460/98, OSNC 2000, nr 5, poz. 100, nie publikowane).

Ocena prawidłowości wykładni i zastosowania, wskazanego w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej, przepisu prawa materialnego jest możliwa bowiem tylko w sytuacji, gdy pozwalają na nią ustalenia faktyczne sądu drugiej instancji, stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku (por. wyrok SN z dnia 11 marca 2003 roku, V CKN 1825/00, niepubl.) Zastosowanie przepisów prawa materialnego do niedostatecznie ustalonego przez Sąd drugiej instancji stanu faktycznego oznacza wadliwą subsumcję tego stanu do zawartych w nich norm

prawnych, a brak stosownych ustaleń uzasadnia zarzut kasacyjny naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe jego zastosowanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 76/12, nie publ.).

Konsekwencją takiego stanu rzeczy jest konieczność uwzględnienia skargi kasacyjnej powoda na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. Skoro bowiem sąd kasacyjny nie może ocenić prawidłowości rozstrzygnięcia sprawy, to nie może też przyjąć, że nieuzasadnione są podniesione przez skarżącego zarzuty w ramach, przytoczonej w skardze kasacyjnej, podstawy.